

ע"פ 1925/23 - מדינת ישראל, יוסף עגלוני נגד חמזה אבו הדוואן, יוסף עגלוני, מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 1925/23

ע"פ 2207/23

לפני:

כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט ח' כבוב

המערער בע"פ 1925/23: מדינת ישראל

נגד

המשיבים בע"פ 1925/23: 1. חמזה אבו הדוואן
המערער בע"פ 2207/23: 2. יוסף עגלוני
המשיבה בע"פ 2207/23: יוסף עגלוני
נגד
מדינת ישראל

ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים בת"פ 31228-01-22 ות"פ 64179-01-22 מיום 29.1.2023 שניתן על ידי כב' השופטת תמר בר-אשר

תאריך הישיבה: כ"ט באדר התשפ"ג (22.3.2023)

בשם המערער בע"פ 1925/23 עו"ד מירי קולומבוס
והמשיבה בע"פ 2207/23: עו"ד מאזן איוב
בשם המשיב 1 בע"פ 1925/23: עו"ד לאה צמל
בשם המשיב 2 בע"פ 1925/23
והמערער בע"פ 2207/23:

שני ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטת ת' בר-אשר) מיום 29.1.2023 בעניינם של המשיבים בע"פ 1925/23 (להלן: המשיבים).

גזר הדין ניתן בשני תיקים מאוחדים: ת"פ 31228-01-22 בעניינו של המשיב 1 (להלן: חמזה), ות"פ 64179-01-22 בעניינו של המשיב 2, הוא המערער בע"פ 2207/23 (להלן: יוסף); ובגדרו הושתו על המשיבים 26 ו-24 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בהתאמה, לצד מאסרים על תנאי. המערערת (להלן גם: המדינה) משיגה על קולת עונשם של המשיבים, ויוסף, מנגד, משיג על חומרת עונשו-שלו.

רקע ועיקרי כתב האישום המתוקן

1. המשיבים הורשעו בעבירות של התפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק ביחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (להלן: חוק המאבק בטרור); וכן ייצור נשק לפי סעיף 144(ב) לחוק (חמזה בלבד), ופעולה בנשק למטרת טרור לפי סעיף 30(א) לחוק המאבק בטרור (יוסף בלבד). זאת, על סמך הודאותיהם בכתבי אישום מתוקנים, במסגרת הסדרי טיעון שלא כללו הסכמות לעניין העונש. ואלה עיקרי העובדות המתוארות בכתבי האישום המתוקנים:

הימים ימי מבצע "שומר החומות". באותה העת התרחשו ברחבי הארץ, ובירושלים בפרט, מעשי אלימות, הפרות סדר והתפרעויות על רקע לאומני-גזעני, הן כלפי אוכלוסייה אזרחית, והן כלפי כוחות המשטרה והביטחון.

על רקע המתואר לעיל, ביום 18.5.2021 בשעות הצהריים התכנסו המשיבים ואחרים (להלן: האחרים) בבית ספר במחנה הפליטים שועפאט (להלן: המחנה), ושם הכינו עשרות בקבוקי תבערה במטרה ליידותם לעבר כוחות הביטחון. לגבי יוסף צוין כי הכין שלושה בקבוקי תבערה, ביחד עם אחר. בהמשך אותו יום התפתחו הפרות סדר משמעותיות נגד כוחות הביטחון, בסמוך למחסום המשטרה שבכניסה למחנה (להלן: המחסום). המשיבים והאחרים עלו לגג של מכולה הסמוכה למחסום כשהם נושאים עמם שישה מבקבוקי התבערה שהכינו מוקדם יותר, על מנת להשתתף בהתפרעות. בעודם על גג המכולה הם יידו אבנים ואת בקבוקי התבערה לעבר השוטרים שעמדו מתחת לגג בסמוך למחסום, במרחק של 20 מטרים מהם. בתוך כך המשיבים יידו מספר אבנים לעבר השוטרים, ויוסף יידה בקבוק תבערה אחד.

לאחר שהשוטרים החלו להשתמש באמצעים לפיזור הפגנות, ירדו המשיבים והאחרים מהגג, ומיד לאחר מכן עלו חמזה והאחרים לגג קרוב אחר והמשיכו ליידות משם אבנים לעבר כוחות הביטחון. משהבחינו כי שוטרים הגיעו בסמוך אליהם וכי אחד מהם החל לטפס אל הגג, השליכו חמזה ואחד האחרים חתיכות של אבני שיש לעבר השוטר שעמד מתחתם. אחת מאותן חתיכות אבן פגעה בשוטר.

2. כנגד המשיבים הוגשו כתבי אישום נפרדים, וההליכים בעניינם אוחדו רק לקראת מתן גזר הדין, לאחר שמיעת הטיעונים לעונש.

למען שלמות התמונה, יצוין כי בגין האירוע המתואר לעיל הוגש כתב אישום נוסף נגד אחד האחרים (להלן: נג'אר). חלקו של נג'אר באירוע הסתכם בכך שהשתתף בהכנת בקבוקי התבערה, ובגין כך יוחסה לו עבירה של ייצור נשק לפי סעיף 144(ב2) לחוק. כמו כן, בכתב האישום יוחס לו אישום נוסף בגין אירוע אחר שהתרחש כמה ימים קודם לכן, במסגרתו השתתף בעימותים עם כוחות הביטחון במחסום, ובתוך כך יידה לעברם אבנים ו"ירה" לעברם זיקוק שאותו קיבל מאחר, והכל ממרחק של כ-15 מטרים. ההליך בעניינו של נג'אר התנהל בפני מותב אחר, וגם הוא הורשע לפי הודאתו בכתב אישום מתוקן, ונידון ל-36 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים (ראו ת"פ (מחוזי ירושלים) 31216-01-22 מדינת ישראל נ' נגאר (19.10.2022); וכן ע"פ 8167/22 (להלן: עניין נג'אר)).

3. בבואו לגזור את דינם של המשיבים עמד בית משפט קמא על הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מן העבירות, וביניהם שלום הציבור, שלמות הגוף, שלטון החוק והסדר הציבורי; על הסיכון הרב הטמון בעבירות של ידיו אבנים ובקבוקי תבערה; ועל כך שיש להתייחס אליהן בחומרה, במיוחד כאשר הן מבוצעות על רקע אידיאולוגי ותוך ניסיון לפגוע בכוחות הביטחון. ביחס לנסיבות ביצוע העבירות צוין כי אלה נעברו במהלך מבצע שומר החומות; לאחר תכנון מקדים שהתבטא בהכנת בקבוקי התבערה מבעוד מועד; כחלק מהתפרעות מאורגנת; במטרה לפגוע בכוחות הביטחון; ומתוך מניע אידיאולוגי כאמור. מאידך צוין כי המשיבים השתתפו באירוע אחד בלבד, ובפועל לא נגרם כל נזק. יחד עם זאת ניתן משקל לפוטנציאל הנזק המשמעותי שבמעשיהם; ולכך שאחת מחתיכות השיש שהשליכו חמזה והאחר פגעה בשוטר, הגם שהוא לא נפצע. בית משפט קמא הוסיף וקבע כי לחמזה מיוחסים מעשים חמורים משל יוסף, שכן הוא הגדיל לעשות בכך שעלה לגג אחר, ושם המשיך ליידות אבנים וחתיכות שיש לעבר השוטרים.

בהתחשב בכל האמור לעיל, ובשים לב למדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, קבע בית משפט קמא כי מתחם העונש ההולם בעניינו של חמזה נע בין 26 ל-48 חודשי מאסר בפועל, ובעניינו של יוסף - בין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל. עוד נקבע כי מתחמי הענישה שלהם עתרה המדינה - בין 6-8 ובין 4.5-7 שנות מאסר בהתאמה - חורגים באופן קיצוני מרף הענישה הנוהג; וכי "אפילו היה מקום לשקול החמרה בענישה, ראוי היה לעשות כן באופן הדרגתי".

לגבי שני המשיבים צוין כי המדובר בצעירים בני 21 הנעדרים עבר פלילי, אשר עובר לאירוע ניהלו אורח חיים נורמטיבי; וכי הם הודו במיוחס להם. עוד נקבע כי אמנם שירות המבחן התרשם כי הם מתקשים להכיר באחריותם לאירוע, אולם במהלך הדיון שוכנע בית משפט קמא כי הם נטלו אחריות על מעשיהם והביעו חרטה כנה. כמו כן, צוינו נסיבות חייו המורכבות של חמזה, כמתואר בתסקיר שירות המבחן, ובפרט מצבם הבריאותי הקשה של אביו ואחיו, אשר הוביל לכך שעול פרנסת המשפחה הוטל על כתפיו כבר מגיל צעיר; וכי שליחתו למאסר ממושך עלולה להשליך על התא המשפחתי כולו.

בהתחשב בכל אלה, העמיד בית משפט קמא את עונשו של חמזה על 26 חודשי מאסר בפועל, ואת עונשו של יוסף על 24 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשי מאסר על תנאי לכל אחד מהם.

4. לטענת המערערת העונשים שהושתו על המשיבים סוטים באופן משמעותי לקולא ביחס למדיניות הענישה הנוהגת, ואינם הולמים את חומרת מעשיהם. הודגש, בין היתר, כי העבירות בוצעו כחלק מהתארגנות מתוכננת ולשם מטרה ספציפית; כי בתוך כך יוצרו עשרות בקבוקי תבערה, והושלכו אבנים ובקבוקי תבערה לעבר השוטרים מן הגובה וממרחק קצר; וכי המעשים החלו בשעות הצהריים ונמשכו בשעות הערב, כך שאין מדובר ב"היסחפות רגעית". נטען כי בית משפט קמא לא נתן משקל מספק לכל אלה, ובד בבד נתן משקל יתר לכך שפוטנציאל הנזק לא התממש בפועל. עוד נטען כי לא ניתן ביטוי מספק לכך שהמשיבים הורשעו בעבירות שעלו לכדי "מעשה טרור" לפי סעיף 2(א) לחוק המאבק בטרור, ולהחמרה העונשית הנובעת מכך כאמור בסעיף 37 לחוק זה; כי עונשם של המשיבים מקל גם ביחס למדיניות הענישה שנהגה עובר לחקיקת חוק המאבק בטרור; וכי על נג'אר הושת עונש חמור בהרבה, על אף שיוחסו לו מעשים שחומרתם פחותה ואשר לא עלו כדי מעשה טרור.

5. יוסף טען מנגד כי יש להקל בעונשו "במידה משמעותית", מאחר שעונש המאסר שהושת עליו חורג לחומרא מרמת הענישה המקובלת במקרים דומים. בין היתר, נטען כי המשיבים והאחרים הביאו עמם לגג שישה בקבוקים בלבד, והדבר מעיד "כי מטרתם [הייתה] מצומצמת"; כי בפועל לא נגרם כל נזק לאיש; וכי בניגוד לחמזה ולאחרים, יוסף חדל ממעשיו מיד לאחר שירד מגג המכולה. כמו כן הודגשו עברו הפלילי הנקי, לרבות העובדה שלא חזר לסורו בחודשים שחלפו ממועד האירוע ועד למועד מעצרו; וכן הרושם החיובי שהותיר על בית משפט קמא, כאמור בגזר הדין.

6. חמזה מצדו סמך ידיו על גזר דינו של בית משפט קמא. בא כוחו הוסיף וטען לפנינו כי הוא אינו משתייך לשום ארגון, ואין בכתב האישום שום התבטאות או עובדה אחרת המלמדת על כך שביצע את המעשים מתוך מניע לאומני-אידיאולוגי; וכי הוא פעל אך מתוך תסכול ורצון להרחיק את כוחות הביטחון מן המחנה. עוד נטען, בין היתר, כי הוא הודה במיוחס לו, הביע צער ולקח אחריות על מעשיו.

דין והכרעה

7. הלכה עמנו כי אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש שגזרה הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים שבהם נפלה טעות מהותית בפסק הדין או כאשר העונש חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו, מיני רבים, ע"פ 5796/22 ג'ית נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (21.5.2023)). לאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים בכתב ובעל פה, ולאחר שבחנתי את מלוא החומר שהניחו הצדדים לפנינו, הגעתי למסקנה כי המקרה דנן אינו נופל לגדר אותם מקרים חריגים, ומשכך - דין הערעורים להידחות; וכך אציע לחברי שנעשה.

8. אין צורך להכביר מילים על אודות חומרת מעשיהם של המשיבים. הפסיקה שבה והדגישה את חומרתן של עבירות שעניינן הכנה ויידוי של בקבוקי תבערה ואבנים, בפרט כאשר הן נעשות כחלק מהתפרעות המונים, כלפי כוחות הביטחון ומתוך מניע אידיאולוגי או לאומני; במיוחד כאשר מדובר בעבירות שבוצעו במהלך מבצע שומר החומות; וכן הודגש גם הצורך לנקוט במדיניות ענישה מרתיעה כלפי עבירות מסוג זה (ראו למשל ע"פ 2201/23 כהן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 והאסמכתאות שם (20.6.2023); ע"פ 4585/22 מדינת ישראל נ' ערדאת, פסקה 14 והאסמכתאות שם (25.7.2022) (להלן: עניין ערדאת); ע"פ 292/22 מדינת ישראל נ' חליל, פסקה 11 (29.5.2022) (להלן: עניין חליל); ע"פ 901/22 מדינת ישראל נ' אסווד, פסקה 8 והאסמכתאות שם (24.02.2022); ע"פ 2390/17 מרזיק נ' עמוד 4

מדינת ישראל, פסקה 11 (28.12.2017) (להלן: עניין מרזיק); ע"פ 2337/13 קואסמה נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (16.9.2013).

9. כאמור, לשיטת המערערת עונשם של המשיבים מקל עמם יתר על המידה, ובעיקר בשים לב להרשעתם בעבירות שעלו לכדי "מעשה טרור". בטרם אתייחס לגופם של דברים, אקדים ואומר כי אין בידי לקבל את הטענה שהעלה חמזה ולפיה אין ליתן משקל של ממש להרשעתו במעשי טרור, הואיל ואין ראיות ממשיכות המעידות כי פעל ממניע לאומני. כאמור, המשיבים הודו בכתב אישום מתוקן המייחס להם במפורש כי ביצעו את המיוחס להם מתוך מניע לאומני-אידיאולוגי ובמטרה לעורר פחד או בהלה בציבור, ואין מקום לאפשר לחמזה לנסות ולטשטש זאת כחלק ממעין "מקצה שיפורים" לצורך הקלה בעונש (השוו למשל לע"פ 7848/22 אנסארי נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (2.5.2023); ע"פ 3793/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 31 (3.5.2020) (להלן: ע"פ 3793/18)).

עיקר טענות המדינה נעוצה בכך שייחוס של "מעשה טרור" מהווה מעין "נסיבה מחמירה אינהרנטית" (ע"פ 1466/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 11 (22.7.2020) (להלן: עניין פלוני)) המובילה להחמרת הענישה עד כדי כפל העונש הקבוע בגין אותה עבירה (אך לא יותר מ-25 שנים, ראו סעיף 37(א) לחוק המאבק בטרור; ע"פ 2090/22 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 10 (29.5.2022) (להלן: ע"פ 2090/22)); ובנוסף - מכיוון שעל פי רוב מעשי טרור כרוכים, מניה וביה, בקיומו של מניע לאומני או אידיאולוגי (ראו סעיף 2(א) לחוק המאבק בטרור) - במקרים אלה יש ככלל להעדיף את שיקולי ההרתעה ושמירה על שלום הציבור וביטחוננו, על פני שיקולים אחרים הקשורים בנסיבות אישיות ושיקולי שיקום (ע"פ 8114/22 מדינת ישראל נ' ראזם, פסקה 24 (30.1.2023) (להלן: עניין ראזם); ע"פ 5633/22 אל דין נ' מדינת ישראל, פסקאות 17 ו-22 (28.11.2022); ע"פ 3793/18, פסקאות 45-46 והאסמכתאות שם). יחד עם זאת, גם כאשר יש מקום, ככלל, להעניק משקל נכבד מהרגיל לשיקול מסוים, אין בכך כדי לערער מושכלות יסוד: מלאכת גזירת הדין היא לעולם אינדיבידואלית; מלאכה קשה הדורשת לאזן בין מגוון שיקולים, תוך הפעלת שיקול דעת רחב על ידי הערכאה השיפוטית (ראו, למשל, ע"פ 8653/22 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 10 והאסמכתאות שם (22.6.2023); ע"פ 6132/21 אלפה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (13.1.2022); ע"פ 5581/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (26.3.2019); ע"פ 7006/14 תורג'מן נ' מדינת ישראל, פסקאות י"ט-כ (23.3.2015)). ודוק: גם במקרים כגון דא נדרש בית המשפט לגזור את הדין בשים לב לכל השיקולים הרלוונטיים בכל מקרה ומקרה לפי נסיבותיו; אחרת, נימצא מאיינים את שיקול הדעת הרחב המסור לבית המשפט לפי סימן א' לחוק (ראו שם; ע"פ 4180/16 אבו נג'מה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 והאסמכתאות שם (8.9.2017); ע"פ 6861/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (15.2.2017); ע"פ 7517/15 מדינת ישראל נ' עביד, פסקה 15 (15.3.2016) (להלן: עניין עביד), וכן השוו: ע"פ 1442/22 ניקולקין נ' מדינת ישראל, פסקאות 13-14 (28.5.2023); ע"פ 3877/16 ג'באלי נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (17.11.2016)).

10. מעיון בגזר הדין עולה כי כך עשה בית משפט קמא. תחילה, הלה נתן דעתו לכל השיקולים שפורטו בפסקה 7 לעיל, לרבות הרשעת המשיבים בעבירות שעלו לכדי מעשי טרור. בהמשך לכך, שקל בית המשפט את מכלול נסיבות האירוע; בחן באריכות את רמת הענישה הנוהגת במקרים דומים; עמד על ההבחנות שיש לערוך ביניהם ובין המקרה דנן; ובהתחשב בכל אלה - קבע את מתחם העונש ההולם. לצד כל אותן נסיבות מחמירות שצוינו לעיל, בית משפט קמא ייחס משקל נכבד לכך "שכל אחד מהנאשמים היה מעורב באירוע אחד ובפועל לא נגרם נזק" (הגם שציון כי יש ליתן משקל "לפוטנציאל הנזק הרב, אפילו לא התממש"); וכן לנסיבותיהם האישיות של המשיבים, לעברם הפלילי הנקי, ולהתרשמותו הישירה והבלתי-אמצעית כי הביעו חרטה כנה ואמיתית.

כפי שציין בית משפט קמא, "בעבירות מהסוג הנדון בהליך שלפנינו קיים מנעד רחב של עונשים, בהתאם לטיבו של המעשה ולנסיבותיו האישיות של העושה, כשהמגמה בשנים האחרונות היא לעבר החמרה בענישה" (עניין מרזיק, פסקה 11; ע"פ 5300/16 מדינת ישראל נ' נגאר, פסקה 16 (8.1.2017) (להלן: ע"פ 5300/16)); ובנוגע להחמרת הענישה בעקבות חוק המאבק בטרור ראו: עניין פלוני, פסקאות 11-12; עניין ראזם, פסקאות 18-19). כפי שיבואר להלן, העונשים שהוטלו על המשיבים הנם על הצד הנמוך ביחס לעבירות שבהן הורשעו ולנסיבות ביצוען. לא אכחד; אילו הייתי נדרש בעצמי לגזור את דינם מלכתחילה, ייתכן שהייתי משית עליהם עונשים חמורים יותר. ואולם, לאחר שבחנתי את הדברים לא מצאתי כי יש בעונשים שהושתו עליהם משום סטייה קיצונית מרמת הענישה הנוהגת במקרים דומים, באופן שמצדיק את התערבות ערכאת הערעור. ולראיה, נדמה שגם המערערת בעצמה התקשתה לבסס טענתה-זו בפסיקה מתאימה. אמנם הובאו לפנינו מספר מקרים שבהם הושתו עונשים חמורים משמעותית בגין מעשים ועבירות דומות, ואולם המדובר במקרים שונים מאוד מהמקרה דנן בנסיבותיהם ובחומרם. כך למשל, בע"פ 9723/16 נאצר נ' מדינת ישראל (26.10.2017) וב-ע"פ 5300/16 הושתו על הנאשמים 45 ו-40 חודשי מאסר בפועל בהתאמה, ואולם מדובר היה במי שהאשמו במספר אישומים שונים בגין כמה אירועים נפרדים, ותוך שניתן לכך משקל משמעותי בגזירת העונש. בע"פ 4324/16 נגאר נ' מדינת ישראל (31.7.2016) נגזרו על הנאשם 28 חודשי מאסר בפועל בגין מעשים שחומרם פחותה ומבלי שיוחס לו מעשה טרור, ואולם גם שם יוחסו לו שני אישומים בגין השתתפותו בשתי התפרעויות שונות; הוא הורשע בעבירה נוספת של יידוי אבן לעבר כלי תחבורה (עבירה שלצדה 10 שנות מאסר), ואף ניתן משקל לכך שלאחר שביצע את העבירות נכנסה לתוקף הוראת שעה הקובעת עונש מינימום של שנתיים בגין עבירה זו; וכן התקיימו נסיבות אישיות לחובתו של הנאשם. בע"פ 2579/14 פרחאן נ' מדינת ישראל (25.5.2015) נגזרו על הנאשם 6.5 שנות מאסר, ואולם גם שם היה מדובר בנסיבות חמורות פי כמה: אירוע שהתרחש בתוך מתחם הר הבית; לאחר תכנון מורכב; ואחד מבקבוקי התבערה שהושלכו פגע בשוטר והבעיר את האפוד שלבש. כמו כן לנאשם שם היה עבר פלילי מוכיח ביותר, והעונש כלל גם הפעלת מאסר מותנה. בע"פ 1465/20 מדינת ישראל נ' פלוני (19.3.2020) ובעניין פלוני הוחמרו עונשיהם של קטינים ל-32 חודשי מאסר בפועל, ואולם גם שם - בנסיבות חמורות בהרבה מהמקרה דנן (והנאשם בעניין פלוני היה בעל עבר פלילי משמעותי, ואף ביצע את אחד מהמעשים שבגינם הורשע בעודו מצוי במעצר בית). כאמור, המערערת הפנתה גם לעניין נג'אר, שם הושתו על אותו נג'אר 36 חודשי מאסר בפועל, וטענה כי המדובר בפער ניכר ברמת הענישה. בית משפט קמא עמד על ההבחנות שבין המקרים; טעמיו מקובלים עליו בעיקרם, ואיני סבור כי עניינו מצדיק את התערבותנו בגזר דינם של המשיבים.

מאידך גיסא, ישנם מקרים אחרים לא מעטים - לרבות מקרים שהתרחשו במהלך שומר החומות, וכאלה שכללו עבירות שעלו לכדי מעשה טרור - שמהם ניתן ללמוד כי אין המדובר בסטייה כה ניכרת מרמת הענישה הנוהגת, בשים לב לנסיבות המקרה דנן, ובפרט כאשר מדובר באירוע בודד (ראו לדוגמה עניין חלילי; עניין ראזם, בעניינם של המשיבים 6-7 שם; ע"פ 2090/22; ע"פ 1806/17 דארי נ' מדינת ישראל (29.5.2017)); ע"פ 751/16 פלוני נ' מדינת ישראל (21.4.2016); עניין עביד, בעניינו של המשיב 3 שם; ע"פ 6600/15 פלוני נ' מדינת ישראל (13.3.2016)). בנוגע למדיניות הענישה השווה גם לדבריה של השופטת ע' ארבל בע"פ 2337/13 קואסמה נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (16.9.2013); ולע"פ 258/17 סלאח נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (10.8.2017)). בע"פ 18/22 אבו זינה נ' מדינת ישראל (27.7.2022) (להלן: עניין אבו זינה) נדחה ערעורו של מי שנידון ל-30 חודשי מאסר בפועל, תוך שצוין כי עונש זה מבטא את "מדיניות הענישה אשר נקבעה בפסיקתנו מן הזמן האחרון" (שם, פסקה 4). נסיבות המקרה דנן דומות בעיקרן לנסיבות דשם (כאשר ישנן הבחנות מסוימות לקולא ולחומרא), ואיני סבור כי המדובר בפער המעיד על חריגה המצדיקה את התערבותנו כערכאת ערעור - בהינתן אמות המידה המוכרות לכך; בהתחשב בנסיבות המעשה והעושה; ובשים לב לעקרון ולפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את העונש.

11. עד כאן בנוגע לרמת הענישה הנוהגת.

עניינם של המשיבים בא לפתחנו שנה לאחר עניין אבו זינה, וחלוף הזמן מאפשר הסתכלות נוספת על מדיניות הענישה בעבירות מן הסוג שלפנינו. התלבטנו אפוא אם אין מקום להיעתר לערעור המדינה, ואולם, כפי שציין בית משפט קמא, גם אם יש מקום לשקול החמרה נוספת ברף הענישה אשר נקבע בפסיקתנו מן העת האחרונה - במובן זה שיינתן ביטוי משמעותי יותר למקרים שבהם עבירות כגון דא עולות כדי "מעשה טרור" - יש לעשות כן באופן הדרגתי ומבוקר (השוו: ע"פ 1382/19 אבו ח'דיר נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (22.1.2020); עניין פלוני, פסקה 12), ומכל מקום, בשים לב לכל האמור לעיל, איני סבור כי זהו המקרה המתאים לעשות כן.

12. מן הדברים עולה כי אין ממש בערעורו של יוסף על חומרת עונשו, ודינו להידחות [בשולי הדברים אעיר, כי בית משפט קמא אמנם זקף לחובתו של חמזה, ובצדק, את העובדה שעלה לגג נוסף והמשיך ליידות משם אבנים, ואולם נדמה שלא נתן דעתו לכך שיוסף, בניגוד לחמזה, השליך בעצמו בקבוק תבערה אחד].

13. סוף דבר: בית משפט קמא אמנם הקל עם המשיבים, אך לא במידה המצדיקה את התערבותנו בהתאם להלכות המוכרות. שני הערעורים נדחים אפוא.

ש ו פ ט

השופט ד' מינץ:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט ח' כבוב:

אני מסכים.

ש ו פ ט

לפיכך הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' עמית.

עמוד 7

ניתן היום, כ' באב התשפ"ג (7.8.2023).

שופט

שופט

שופט
